

Rada Wydziału Chemicznego na uroczystym posiedzeniu 21 grudnia 2016 roku założyła postępowanie habilitacyjne dr inż. Sylwii Bajkacz z Katedry Chemii Nieorganicznej, Analitycznej i Elektrochemii i podjęła uchwałę nr 47/2016/2017 o udzieleniu dr inż. Sylwii Bajkacz stopnia doktora habilitowanego nauk chemicznych w dyscyplinie chemia.

Dr inż. Sylwia Bajkacz przedstawiła jednotematyczny cykl publikacji pt. „Metody rozdzielcze i spektralne dla potrzeb terapeutycznego uamiatowania leków oraz w poszukiwaniu potencjalnych biomarkerów.”

W skład Komisji Habilitacyjnej wchodzi:

- przewodniczący: prof. Bogusław Buszewski, Univ. Mikajaja Kopernika, Toruń
sekretarz: dr hab. inż. Beata Orlińska, Pol. Śląska, Gliwice
recenzenci: prof. Monika Walusińska-Hajnos, Univ. Medyczny, Lublin
prof. Roman Kaliszau, Wydział Univ. Medyczny
prof. Paweł Kościelniak, Univ. Jagielloński, Kraków
członkowie: dr hab. Joanna Karpińska, Univ. w Białymstoku
prof. Stefan Baj, Pol. Śląska, Gliwice.

W wyniku rozstrzygnięcia konkursu na rektorski grant za wysoko publikowane publikacje lub udzielone patenty na 178 wniosków Rektorska Komisja ds. Grantów przyznała 30 grantów I stopnia i 20 grantów II stopnia.

Najwięcej grantów I stopnia Komisja przyznała na kierunku Hydriatu. Pracownicy Hydriatu Chemicznego uzyskali 13 grantów I stopnia i 1 grant II stopnia.

Grant I st. otrzymali: dr hab. inż. Anna Cirobok prof. Pol. Śl.
dr inż. Przemysław Dąta
mgr inż. Tomasz Jarosz
dr inż. Alicja Kozek-Kęsik
dr inż. Tomasz Krawczyk
dr inż. Katarzyna Krulikiewicz
dr inż. Przemysław Ledwoń
dr inż. Marcin Lewanowicz
prof. dr hab. inż. Mieczysław Zaprawski
dr hab. inż. Dorota Neugebauer prof. Pol. Śl.
dr inż. Aleksandra Rybak
dr hab. inż. Wojciech Siuka prof. Pol. Śl.
mgr inż. Maciej Sowa

Grant II st. otrzymał: dr hab. inż. Stanisław Boncel.

W roku ak. 2015/2016 uurny uanego Wydziału Chemicznego opuściło 298. absolwentów, w tym 152. studentów pierwszego stopnia z tytułem inżyniera i 146. stopnia drugiego z tytułem magistra inżyniera chemika.

Łość absolwentów poszczególnych kierunków studiów:

	studia: licencjackie	magisterskie
	tytuł: inżynier	magister inż.
Biotechnologia	17	27
Chemia	36	25
Technologia Chemiczna	67	68
Inżynieria Chemiczna i Procesowa	15	—
Makrochemia	7	13
Technologia Chem. w Dąbrowie Górniczej	10	—
Technologia Chem. (niestacjonarna)	—	13

Absolwenci odebrali dyplomy osobiście w Dziekownacie w odpowiednim dla siebie terminie.

Na podstawie www.polsl.pl/wydzialy/rch 19 listopada 2016r.

Narodowe Centrum Nauki w ramach M. edycji Konkursów OPUS, SONATA, PRELUDIUM przyznało zespołowi projektowemu z naszego Wydziału: 1 grant w ramach Konkursu OPUS, 3 granty w Konkursie SONATA i 3 granty w ramach Konkursu PRELIDIUM.

25 października 2016 roku rozstrzygnięta została ogólnopolska edycja Konkursu SITPchem w Warszawie na najlepszą, magisterską, pracę dyplomową z dziedziny chemii, wykonaną w roku akademickim 2014/2015.

Wśród 9. prac, zgłoszonych z pięciu regionalnych oddziałów SITPchem do ogólnopolskiej edycji, były dwie prace, które w XXV Konkursie Glinickiego Oddziału SITPchem i Wydziału Chemicznego Politechniki Śląskiej zajęły pierwsze i drugie miejsce. Jedną z tych prac dyplomowych wykonaną przez inżyn. Gabriela Sacha pt. "Twardo powstałe tlenkowe osłoki aluminium", pod kierunkiem dra hab. inż. Giustera Nawrata, w Katedrze Chemii Nieorganicznej, Analitycznej i Elektrochemii zdobyła III miejsce. Dyplom i nagroda zostały wręczone na uroczystym spotkaniu wszystkich członków Glinickiego Oddziału SITPchem 30 stycznia 2017r.

Z głębokim żalem zawiadamiamy, że w dniu 13 stycznia 2017 roku
zmarł w wieku 91 lat

nasz ukochany Mąż, Ojciec i Dziadek

Ś.P.

dr inż.

Andrzej Sidwa

Msza święta zostanie odprawiona w dniu 16 stycznia 2017 roku o godz. 11,00

w Kościele św. Michała w Gliwicach.

Ostatnie pożegnanie nastąpi bezpośrednio po Mszy świętej
na Cmentarzu Centralnym w Gliwicach.

Zona, Synowie, Synowa i Wnuczka

Dr inż. Andrzej Sidwa ukończył Wydział Chemiczny Politechniki Śląskiej w roku ak. 1950/1951. Stopień naukowy doktora uzyskał na tym Wydziale w roku 1965, po obronie pracy doktorskiej na temat „Otrzymywanie czystych estrów 2-etyloheksylowych kwasu ortofosforowego oraz badanie ich czystości”. Był nauczycielem akademickim od 1954 roku, początkowo jako asystent, a po doktoracie jako adiunkt w Katedrze Chemii Organicznej, a po reorganizacji Wydziału w Katedrze Chemii i Technologii Organicznej. W 1991 roku dr inż. Andrzej Sidwa przeszedł na emeryturę.

- Absolwentka dziennych studiów magisterskich na wstępnym Wydziale Inżyn. Helena Kwieć zginęła tragicznie 24 stycznia br. brutalnie zamordowana w Cochabamba w Boliwii, gdzie od dwóch tygodni pracowała jako wolontariuszka w ośrodku dla dzieci, prowadzonej przez polskie siostry zakonne. Wydarzenie poruszyło Polskę i Boliwię.

- Inżyn. Helena Kwieć ukończyła w roku 2014 roku, dwa lata temu, studia na Młotkowie Technologia i Inżynieria Chemiczna. Pracownicy Wydziału i koledzy ze studiów podkreślają, że była wszechstronnie uzdolniona (w tym muzycznie), była pełna energii i radości, zauważała potrzeby drugiej osoby. Pracowała jako stewardesa, co było połączeniem jej pasji podróżowania i poznawania nowych języków, kultur i ludzi. Udzielała się jako wolontariuszka, m. in. na Dniach Młotkowskich 2016 w Krakowie, a wcześniej w Zambii, Rumunii i na Węgrzech. Tym razem wyjechała jako wolontariuszka na rok do Boliwii. Zginęła z ręk Boliwijczyka na terenie ośrodka dla dzieci.

Przygotowane na podstawie: www.polski1.pl oraz tygodni. "Gość Niedzielny" nr 5 lutego 2017. (fotografia: "Gość Niedz.")

26 stycznia 2017 roku odbyła się coroczna Wydziałowa Sesja Naukowa poświęcona prezentacji prac statutowych BK wyłonionych w 2016 roku w Katedrach. Przedstawiciel każdej z katedr przedstawił tematykę prac wyłonionych w danej katedrze i wykonujących z wieloletni dorobek literaturowy, a następnie niezgodnie omówił badania wyłonione w ramach jednej z tych prac. Po każdej referencji odbyła się dyskusja.

HARMONOGRAM

sesji naukowej dotyczącej realizacji badań statutowych
na Wydziale Chemicznym Politechniki Śląskiej w roku 2016

Miejsce: Wydział Chemiczny, ul. M. Strzody 9

Przewodniczący sesji: Prof. dr hab. inż. Krzysztof Walczak, Prof. dr hab. inż. Marian Turek

Dnia: 26.01.2017 (czwartek) Sala: *Rady Wydziału* Otwarcie sesji: godz. 9³⁰

9 ³⁰ OTWARCIE SESJI		
godz.	Tytuł referatu i Katedra	Referujący
9 ⁴⁵	Wykorzystanie nanokatalizatorów w wybranych procesach rozkładu i syntezy o znaczeniu przemysłowym Katedra Chemii Nieorganicznej, Analitycznej i Elektrochemii	Dr inż. Tomasz Siudyga
10 ¹⁰	Badania nad nowymi środkami kontrastowymi do obrazowania magnetyczno-rezonansowego, opartymi na kompleksach żelaza(III) Katedra Chemii Organicznej, Bioorganicznej i Biotechnologii	Dr inż. Nikodem Kuźnik
10 ³⁵	Wytwarzanie, analiza właściwości i ocena możliwości praktycznego wykorzystania struktur metalicznych typu nanodrutu Katedra Inżynierii Chemicznej i Projektowania Procesowego	Dr inż. Grzegorz Dzido
11 ⁰⁰	Badania właściwości elektrochemicznych i spektroelektrochemicznych związków o budowie typu donor-akceptor-donor (D-A-D) Katedra Fizykochemii i Technologii Polimerów	Dr inż. Sandra Pluczyk
11 ²⁵	Badania nad rozwojem sond molekularnych Katedra Technologii Chemicznej Organicznej i Petrochemii	Dr inż. Tomasz Krawczyk

* - Czas wystąpienia - 25 min łącznie z dyskusją

5
B ²₃ **AL**
10.811

6
C ²₄ **HEMIKA**
12.0107

Samorząd Studencki Wydziału Chemicznego Zaprasza na **Bal Chemika 2017!**

W tegorocznej edycji bawimy się **3 lutego 2017** roku,
na Stołówce Studenckiej w Gliwicach.

Bilety będzie można nabyć w dniach
od **03.01.17r.** do **16.01.17r.**

Cena biletu – **100zł/osobę**

Bilety kupicie w :
Biurowie Samorządu – szczegóły na FB
oraz
Akademiku „Karolinka”
p.419 u Aleksandry Dembowskiej
p.221 u Wirginii Król

Przy zakupie biletów potrzebne Wam będzie również imię i nazwisko osoby towarzyszącej
oraz wiedza w ile osób chcecie siedzieć przy stole.
Maksymalna ilość osób przy stoliku - 16

W razie pytań, piszcie na: samorzad.chemia@gmail.com

Styczeń 2017 rok

Kontynuując cykl „Poczet Profesorów Wydziału Chemicznego Politechniki Śląskiej w Gliwicach - ocalić od zapomnienia”, uzupełniany od kilkunastu lat w Krowie Wydziału, oto sylwetki następujących Profesorów.

Prof. dr hab. inż. Władysław Lesiański
- w 60. rocznicę śmierci.

Wacław LEŚNIAŃSKI (1886–1956)

Profesor Wacław Leśniński
(1886–1956)

W bieżącym roku, we wrześniu minęło 130 lat od narodzenia, a w listopadzie mija 60 lat, gdy pożegnano wybitnego chemika, badacza i pedagoga obydwu Politechnik – Lwowskiej i Śląskiej. Prowadzone przez Niego, w tych uczelniach, Katedry Technologii Organicznej były przez długie lata faktyczną „kuźnią kadr” dla innych placówek naukowych, a przede wszystkim dla szeroko pojętego polskiego i zagranicznego przemysłu chemicznego. Umiejętnie łączył nabywaną, a później przekazywaną, naukę i praktykę, w tym przemysłową, w za-

kresie technologii chemicznej organicznej, szczególnie półproduktów i produktów barwnikarskich. Niejednokrotnie w środowiskach naukowo-przemysłowych, krajowych i zagranicznych, obdarzano Go tytułem „Wybitnego znawcy przemysłu barwników”. Przez wiele lat był konsultantem i współpracownikiem naukowym Zakładów Chemicznych „Boruta” w Zgierzu. Autor wielu cennych opracowań naukowych, podręczników i publikacji; członek i kierownik zespołów redakcyjnych wybitnych czasopism chemicznych. Współzałożyciel Polskiego Towarzystwa Chemicznego. Sprawom nauki i przemysłu chemicznego poświęcił 45 lat swojej pracy naukowo-zawodowej.

Wacław Leśniński przyszedł na świat 28 września 1886 r. w Trembowli, w ówczesnym województwie tarnopolskim, jako jedyny syn Jana i Janiny z domu Markowskiej. Dość wcześnie traci ojca; pozostaje wychowany jedynie przez matkę. W miejscu urodzenia uczęszcza do szkoły podstawowej, zaś gimnazjum (klasyczne) kończy z odznaczeniem we Lwowie. W 1905 r. podejmuje studia na Wydziale Chemii Technicznej ówczesnej Lwowskiej Szkoły Politechnicznej, które kończy, również z wyróżnieniem, w lipcu 1909 r. Jednocześnie, od Rady Wydziału – w dowód uznania za wykazane zdolności i pracowitość – otrzymuje skierowanie i stypendium dla odbycia rocznych (1909–10) studiów specjalistycznych w renomowanej Szkole Chemicznej w Miluzie, wówczas w niemieckiej Alzacji, obecnie we Francji. Tam prawdopodobnie poznaje, prowadzone w tej szkole we wcześniejszych latach 1887–1890, przez znanego polskiego chemika Stanisława Kostaneckiego (1860–1910), fundamentalne prace zmierzające do wyjaśnienia zależności między budową związków chemicznych organicznych a ich własnościami barwnikowymi (teoria barwliwości). Nabytą tam wiedzę Leśniński spożytkuje w późniejszych swoich pracach.

W 1910 r. Leśniński wraca do kraju i obejmuje stanowisko asystenta w Katedrze Technologii Chemicznej Szkoły Politechnicznej we Lwowie, kierowanej wówczas przez prof. Bronisława Pawlewskiego (1852–1917) – *notabene*, pierwszego profesora chemii, prowadzącego wykłady w języku polskim, na ówczesnej uczelni technicznej pod zaborem austriackim, z przewagą języka niemieckiego. Pracując w tej Katedrze, w międzyczasie odbywa kilkumiesięczny staż naukowo-przemysłowy w niemieckiej fabryce barwników i półproduktów Farbwerke AG w Hoechst n/Menem. W czerwcu 1914 r., tuż przed wybuchem I wojny światowej, w oparciu o pracę „O pa-

rachinonach fenonaftakrydonu i chinakrydonu” uzyskuje doktorat nauk technicznych. Wybuch wojny zastaje Go w czasie urlopowego pobytu w rodzinnej Trembowli i tam pozostaje przez trzy wojenne lata, wykładając chemię na tamtejszych kursach szkoły średniej. Utrudnienia czasów wojny nie pozwalają Mu wrócić do Lwowa; udaje się tam dopiero w 1917 r., gdzie w październiku tego roku podejmuje pracę na stanowisku kierownika laboratorium, w powołanej w 1916 r. przez Ignacego Mościckiego (1867–1946), historycznej Spółce „Metan”, założonej początkowo dla prowadzenia racjonalnej gospodarki gazem ziemnym, a po kilku latach przekształconej w 1922 r. w Chemiczny Instytut Badawczy, z dużo szerszym spektrum prowadzonych prac. Leśniński pracuje w nim do 1923 r. W 1925 r. placówka zostaje przeniesiona do Warszawy, z czasem funkcjonując jako Chemiczny Instytut Badawczy (na warszawskim Żoliborzu). Nawet po przeniesieniu placówki ze Lwowa do Warszawy Wacław Leśniński, przez kilka jeszcze lat, nadal pełni obowiązki członka jej Zarządu, utrzymując cały czas aktywne kontakty z prof. I. Mościckim.

W międzyczasie, wobec śmierci prof. Pawlewskiego, już od 1920 r. dr. Leśnińskiemu, równoległe do pracy w „Metanie”, powierzono prowadzenie wykładów z technologii organicznej na Jego macierzystej Uczelni we Lwowie. W kwietniu 1923 r. W. Leśniński habilituje się na tej Politechnice, w oparciu o wykonaną rozprawę pt. „Rozkład nafty w strumieniu gorących gazów spalania”. W tym samym roku zostaje mianowany profesorem nadzwyczajnym na Wydziale Chemicznym PL oraz kierownikiem, nowo utworzonej dla Niego, Katedry Technologii Chemicznej III – o profilu organicznym, w tym szczególnie barwnikarskim. Warto odnotować, że w tym czasie Katedrą Technologii Chemicznej i Elektrochemii, na tym samym Wydziale, kieruje, wspomniany wcześniej, prof. Ignacy Mościcki. Prof. Leśniński, jako Kierownik Katedry, poza walorami naukowymi, o których za chwilę, daje się poznać jako doskonały organizator prac naukowo-dydaktycznych. Potwierdzeniem tego jest fakt dwukrotnego powierzenia Mu obowiązków Dziekana Wydziału Chemicznego Politechniki Lwowskiej, w latach 1926–28 oraz 1933–35. W międzyczasie, w 1929 r., otrzymuje nominację na profesora zwyczajnego. Liczne obowiązki naukowo-pedagogiczne i organizacyjne na Uczelni nie przeszkadzają Mu w utrzymywaniu wieloletnich, bezpośrednich kontaktów z krajowym przemysłem chemicznym, czego potwierdzeniem jest m.in. zatrudnienie Go w latach 1932–1939 w charakterze konsultanta naukowego w Fabryce Półproduktów i Barwników Organicznych „Przemysł Chemiczny – Boruta” w Zgierzu k/Łodzi.

Zakłady „BORUTA” w Zgierzu, w przedwojennych współczesnych Leśnińskiemu latach, stanowiły znaczącą pozycję na mapie ówczesnego przemysłu chemicznego, a szczególnie organicznego (barwnikarskiego) w Polsce. Warto więc w tym miejscu przytoczyć kilka zdań o ich historii i obecnym znaczeniu. Pierwszą produkcję barwników uruchomiono w założonej w 1894 r. z kapitałem polskim „Fabryce Barwników Zgierz – Śmiechowski Horodiczka”. Była to inicjatywa i odpowiedź polskich inżynierów na wzrastające zapotrzebowanie na barwniki dla coraz prężniej rozwijającego się w rejonie łódzkiego przemysłu włókienniczego, głównie sukienniczego, dla którego sprowadzano w tym czasie chemikalia obciążone znaczącym cłem. Zakłady do czasów wybuchu I wojny światowej stopniowo rozwijały się, osiągając zdolność produkcyjną ok. 1 tys. t barwników rocznie. Po znaczących zniszczeniach w trakcie wojny, w okresie 20-lecia międzywojennego nastąpiła odbudowa i znacząca rozbudowa zakładów. W 1938 r. „Boruta” wytwarzała 3,6 tys. t barwników będąc największym tego typu zakładem w Polsce, pośród innych mniejszych,

również z kapitałem zagranicznym. W latach po II wojnie światowej Zakłady zostały upaństwowione. Aktualnie wchodzi one w skład prężnie działającej spółki „Boruta – Zachem Kolor Spółka z o. o.” jako największy tego typu zakład w Polsce wytwarzający barwniki i pochodne na terenie Zgierza i Bydgoszczy. Spółka realizuje także szeroką działalność rozwojową i innowacyjną.

Wracając do lat przedwojennych, do 1939 r., działalności prof. Leśniańskiego, było to pasmo twórczych, doskonale rozwijających się prac naukowych i dydaktycznych na Uczelni oraz w krajowym przemysle. Potwierdzeniem tego był m.in. fakt, że w pewnym okresie Rada Nadzorcza wspomnianych Zakładów „Boruta” przyznała określone kwoty finansowe na stworzenie w Politechnice Lwowskiej dodatkowego zaplecza wyposażenia badawczego na rzecz nauki oraz potrzeb przemysłowych Zakładów w Zgierzu. Prof. Leśniański również udziela się aktywnie w pracach naukowo-społecznych. Jest członkiem założycielem Polskiego Towarzystwa Chemicznego oraz działa w Polskim Towarzystwie Fizycznym. Pasmo świetnie rozwijających się prac badawczych i dydaktycznych na Uczelni, publikatorskich oraz doskonałej współpracy naukowo-przemysłowej przerywa w 1939 r. wybuch II wojny światowej.

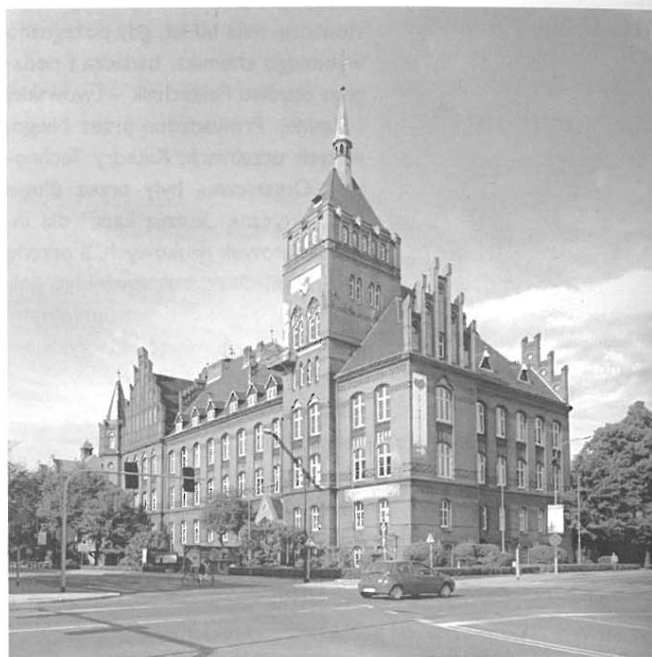
Politechnika Lwowska przed II wojną światową

Po wkroczeniu wojsk radzieckich do Lwowa we wrześniu 1939 r., aczkolwiek w dużo trudniejszych warunkach, Leśniański prowadzi nadal wykłady z chemii, na nowo utworzonym przez władze radzieckie, Lwowskim Instytucie Politechnicznym. W latach 1941–1944, tj. w okresie okupacji niemieckiej, przy coraz liczniejszych prześladowaniach inteligencji polskiej, np. w pierwszych dniach okupacji, zabiciu przez Niemców grupy wybitnych profesorów lwowskich, w tym. m.in. światowej sławy znawcy przemysłu naftowego prof. Stanisława Pilata (1881–1941), prof. Leśniański, usunięty przez Niemców z uczelni, pracuje jako nauczyciel w Lwowskiej Chemicznej Szkole Zawodowej oraz prowadzi zajęcia na chemicznych kursach zawodowych. Nie ma oczywiście mowy o realizacji teraz prac naukowo-badawczych, tym bardziej, że w gmachu Politechniki wykorzystując urządzenia i zaplecze, okupant powołał dla swoich celów niemiecki Instytut Wschodni.

W lecie 1944 r., po ponownym wkroczeniu Armii Czerwonej do Lwowa, prof. W. Leśniański, wraz z dawnymi współpracownikami z Uczelni, którzy przeżyli okupację, podejmuje próby reaktywowania przedwojennej polskiej Uczelni, rozpoczynając, w październiku 1944 r., prowadzenie wykładów z chemii. Po kilku miesiącach podejmuje jednak decyzję repatriowania się do Polski.

We wrześniu 1945 r., po wyjeździe ze Lwowa osiada w Gliwicach, gdzie wraz z przybyłymi tam również z tego miasta chemikami, Adolfem Josztem (1889–1957) i Wiktorem Jakóblem (1886–1971) przystępuje do organizowania Wydziału Chemicznego Politechniki Śląskiej w Gliwicach. Był to wówczas, w pierwszych latach powojennych, jeden z czterech pierwszych wydziałów tej Uczelni. W kolejnych miesiącach pojawiają się następni, nowo przybyli Lwowianie, niejednokrotnie młodszy, którzy, z czasem, stanowiąc będą podstawową profesorską

kadre naukowo-pedagogiczną Wydziału Chemicznego w Gliwicach; są to m.in. S. Pawlikowski (1899–1980), W. Kisielow (1914–2001), Cz. Troszkiewicz (1902–1985), T. Pukas (1909–1974), T. Mazoński (1901–1981) i inni. Pojawiają się również nowi wykładowcy, przybyli z innych regionów kraju, m.in. St. Bretsznajder (1907–1967), M. Śmiałowski (1906–1990), L. Wasilewski (1891–1974). Przez wszystkie lata, aż do swojej śmierci w 1956 r., prof. W. Leśniański kieruje Katedrą Technologii Organicznej. Jednocześnie w trudnych, początkowych latach funkcjonowania Wydziału (1945–50), pełni ponadto obowiązki jego prodziekana. W późniejszych latach, z inicjatywy Profesora, w Jego Katedrze utworzona została wydzielona Pracownia Instytutu Syntezy Chemicznej w Gliwicach

Gmach Wydziału Chemicznego Politechniki Śląskiej – stan aktualny.

(foto: <http://gliwice.fotopolska.eu/240458,foto.html>;
autor zdjęcia – Tomasz Górny)

Prof. Leśniański prowadził początkowo wykłady z całego obszaru technologii organicznej. Z czasem doprowadza do jej podziału na technologię związków alifatycznych oraz oddzielnie związków aromatycznych; tym ostatnim poświęcał najwięcej swojego czasu i pracy, pozostawiając „związki alifatyczne” pozostałym pracownikom Katedry. Jednak jeszcze przed tym podziałem przygotował i wydał publikację poświęconą związkom alifatycznym, w której przedstawił szczególne osiągnięcia w tym zakresie dokonane przez naukę światową w czasie i po II wojnie światowej. Z materiałów tych korzystali polscy chemicy przez wiele następnych lat. Profesor, poza prowadzeniem działalności naukowo-pedagogicznej, typowo akademickiej, podobnie jak w latach przedwojennych (głównie ZCh Boruta), angażuje się i przywiązuje wielkie znaczenie dla współpracy z powojennym krajowym przemysłem chemicznym. Dotyczy to szczególnie zakładów w Oświęcimiu i Kędzierzynie.

W dotychczasowym przeglądzie działalności Wacława Leśniańskiego wspomniane było niejednokrotnie, że zajmował się generalnie technologią organiczną z uwzględnieniem szczególnie chemii związków aromatycznych oraz częściowo procesów przerobu ropy naftowej i gazu ziemnego. W uzupełnieniu należy wymienić, bardziej szczegółowo, kilka najważniejszych obszarów tej działalności. Niestety, nie wszystkie z nich zostały opublikowane, głównie z dwóch powodów. Pierwszy, to Profesor miał żelazną zasadę nieujawniania wyników swojej naukowej działalności do czasu, często wielokrotnego zbadania i utwierdzenia się w przekonaniu o ich zasadności; inaczej mówiąc cechowała Go wielka solidność, powściągliwość i odpowiedzialność za wiarygodność swoich prac i publikacji. Drugi

powód, to fakt, że w pracowniach, szczególnie Politechniki Lwowskiej, wykonywał, wraz ze swoim zespołem współpracowników, szereg prac dla potrzeb przemysłu, głównie Zakładów „Boruta”, które objęte były tajemnicą technologiczną, nie zawsze dostatecznie strzeżoną ochroną patentową. Z obydwu tych powodów, okazało się, że z chwilą wybuchu II wojny światowej, szereg opracowań i wyników prac, nawet przygotowanych już do opublikowania, wobec zawieruchy wojennej, zostały niestety, utracone. Wymieńmy jednak, przykładowo, chociaż kilka szczegółowych obszarów Jego zainteresowań jako naukowca i twórcy nowoczesnych, na ówczesne czasy, technologii. Były to m.in. badania nad:

- Półproduktami organicznymi, szczególnie barwników, barwnikami, inhibitorami korozji i emulgatorami
- Pirolizą olefinową surowców węglowodorowych
- Katalizatorami oraz katalitycznym utlenianiem wielu związków organicznych, w tym kumenu
- Katalitycznym odwodornieniem alkilobenzenów, syntezą alkilakrylosulfonianów
- Związkami akrydynowymi, barwnikami nitrozowymi i pochodnymi kwasu naftaleno-beta-sulfonowego i wiele innych
- Syntezą pochodnych dwu- i trójaryloamin oraz bromowych pochodnych kwasu antrachinosulfamionowego
- Nowoczesnymi ówczasie, metalicznymi tworzywami kwasoodpornymi, w kierunku zastosowań w przemyśle chemicznym.

Z czasem, gdy w Katedrze Politechniki Śląskiej pojawili się Jego dotychczasowi uczniowie i doktoranci, a niekiedy jako samodzielni już pracownicy naukowcy (m.in. T. Mazoński, M. Taniewski, A. Hopfinger, Z. Kulicki i inni), w placówce tej, jako przedmiot badań, nauczania i licznych publikacji pojawiło się pełne spektrum zagadnień technologii chemicznej organicznej, prowadzonych nadal w ścisłej współpracy z ówczesnymi wielkimi zakładami krajowego przemysłu chemicznego, m.in. w Oświęcimiu, Kędzierzynie, Tarnowie, Rokicie i pozostałych.

Poza działalnością ściśle naukowo-badawczą i pedagogiczną, Profesor Leśniański prowadził nadzwyczaj aktywną i wszechstronną działalność publikatorską. Opracował, początkowo kilka skryptów akademickich, a następnie podręczników, w tym wysoko ocenianą „Technologię Chemiczną Organiczną”, której, z racji na przedwczesną śmierć, nie udało Mu się ukończyć. W sumie na Jego dorobek naukowy składa się ok. 50. opublikowanych pozycji. Szereg prac ogłasza we współpracy ze swoimi pracownikami. Ponadto, przez prawie wszystkie lata angażuje się w działalność wydawniczą czasopism naukowych. Początki to współredagowanie historycznego już czasopisma „Metan” – przekształconego później w, obchodzący w najbliższym czasie swoje 100-lecie, „Przemysł Chemiczny”. Po II wojnie światowej obejmuje redakcję organu SITPChem. „Przeglądu Chemicznego”; współpracuje również z wrocławskim komitetem redakcyjnym „Wiadomości Chemicznych”. Bierze aktywny udział w życiu naukowo-społecznym, w krajowych

i międzynarodowych zjazdach naukowych. Ogłasza w trakcie ich trwania szereg wyników swoich prac, m.in. na V Zjeździe Techników Polskich we Lwowie (1910) oraz II Zjeździe Chemików w Poznaniu (1929). Ponadto, w kilku opublikowanych artykułach omawiał m.in. znaczenie przemysłu chemicznego, w tym przemysłu azotowego, dla spraw obronności kraju. Za działalność naukową, zawodową i społeczną uhonorowany został wieloma odznaczeniami, m.in. w 1937 r. Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski, a tuż po wojnie Złotym Krzyżem Zasługi.

Poza pełnym zaangażowaniem w problematykę nauk chemicznych, którym poświęcił swoje całe zawodowe życie, znajdował czas i zainteresowanie wieloma innymi obszarami rozwiniętego i wszechstronnego życia intelektualnego. Wiele czasu poświęcał matematyce, rozwiązując skomplikowane zadania; prawdopodobnie z tych zainteresowań wpływały Jego poglądy z wczesnych jeszcze lat działalności, o prekursor-skim znaczeniu chemii fizycznej, którą nazywał „filozofią chemii”. Do filozofii jako nauki przywiązywał ogromne znaczenie. Słynne było Jego określenie, że *nauka bez filozofii, to tylko chaos luźnych zjawisk; nauka daje tylko wiedzę, a filozofia prawdziwą mądrość*. Przy ogromnym kapitale wiedzy, Wacław Leśniański był człowiekiem niezwykle skromnym, życzliwym, bezpośrednim w kontaktach międzyludzkich, prezentował głęboko humanistyczne ludzkie cechy charakteru. Dodatkową pasją Profesora była muzyka klasyczna; właśnie przy wykonywaniu na organach własnego skomplikowanego muzycznie utworu, zasnął i wkrótce potem zakończył życie. Działo się to 14 listopada 1956 r. Pochowany został na Centralnym Cmentarzu Komunalnym w Gliwicach. W rocznicę Jego Odejścia, w gmachu Wydziału Chemicznego Politechniki Śląskiej wmurowana została jemu poświęcona tablica pamiątkowa. Od wielu też lat sala – główne audytorium tego Wydziału nosi imię prof. Wacława Leśniańskiego.

O znaczeniu i wielkiej roli, jaką odegrał Wacław Leśniański w polskiej nauce i działalności społeczno-przemysłowej, świadczy również fakt, że wielu późniejszych wybitnych chemików polskich, niejednokrotnie uczniów Profesora, poświęcili Mu miejsce w swoich wspomnieniach i opracowaniach, m.in. profesorowie: Stefan Pawlikowski, Kazimierz Zięborak oraz Marian Taniewski. Warto przytoczyć końcowy akapit wspomnień prof. Taniewskiego o Wielkim Gliwickim Chemiku:

„Prof. dr inż. Wacław Leśniański – znakomity uczonej, wybitny technolog chemik organik, doskonały wykładowca, wychowawca i badacz pozostawił trwały ślad w historii polskiej technologii chemicznej i krajowego przemysłu półproduktów i barwników. Został zapamiętany przez swoich uczniów jako wzór uczonego i pedagoga, a zarazem skromnego, prawego i życzliwego ludziom człowieka”.

Jerzy PAPROCKI

Wykorzystane źródła: opracowania; St. Pawlikowskiego, M. Taniewskiego, K. Zięboraka, Stowarzyszenia Przyjaciół Wydziału Chemicznego (PŚI) i inne.

c.d. „Poczet Profesorów Wydziału Chemicznego - ocalić od zapomnienia”
W 110. rocznicę urodzin.

**Prof. zw. dr hab. inż. Stanisław BRETSZNAJDER
(1907 – 1967)**

Stanisław Bretsznajder urodził się 19 lipca 1909 r. w Mikołajewie nad Morzem Czarnym (ZSRR), jako syn inżyniera kolejowego. W 1926 r. ukończył gimnazjum klasyczne im. T. Chałubińskiego w Radomiu i rozpoczął studia na Wydziale Chemicznym Politechniki Warszawskiej (PW). Dyplom inżyniera chemika uzyskuje w czerwcu 1930 r. i wyjeżdża, jako stypendysta, do Wiednia, gdzie pod kierunkiem światowej sławy prof. *J. Billitera* studiuje elektrochemie techniczną, a następnie odbywa praktykę przemysłową w firmie Crebs w Berlinie.

Po powrocie do kraju w 1931 r. obejmuje stanowisko starszego asystenta w Katedrze Technologii Chemicznej Nieorganicznej PW kierowanej przez Prof. zw. dr hab. inż. *Józefa Zawadzkiego*. Pod jego kierunkiem wykonuje pracę doktorską na temat dysocjacji termicznej ciał stałych i w 1933 r. uzyskuje stopień doktora nauk technicznych. Następnie odbywa kilkumiesięczne praktyki w krajowych fabrykach (Mościce, Szopienice, Szarlej, Trzebinia). Z inicjatywy prof. *J. Zawadzkiego* rozpoczyna w 1935 r. badania nad wytwarzaniem glinu metalicznego z krajowych glin, których wyniki były podstawą jego habilitacji. W 1936 r. na Wydziale Chemicznym PW otrzymuje stopień naukowy docenta – ma wówczas 29 lat. W 1946 r. Dekretem Prezydenta Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej zostaje mianowany profesorem nadzwyczajnym, a tytuł profesora zwyczajnego uzyskuje w 1955 r. W maju 1954 r. zostaje członkiem korespondentem PAN, a w 1961 r. – członkiem rzeczywistym.

Prof. S. Bretsznajder począwszy od 1936 r. prowadził, jako docent, na Wydziale Chemicznym PW wykłady z technologii cementu i materiałów wiążących, elektrochemii technicznej oraz jako przedmiot główny „podstawy procesów prze-

mystowych". Przedmiot ten miał znaczenie pionierskie, był bowiem początkiem powstającej wtedy inżynierii chemicznej, jako nowej dyscypliny. W latach 1938-39 prowadził wykłady technologii chemicznej na Wydziale Matematyczno-Przyrodniczym UW, gdzie również zaczął organizować Katedrę Technologii Chemicznej. W okresie wojny, w latach 1940-44 był kierownikiem technicznym w fabryce odczynników chemicznych J. Tobis w Warszawie, gdzie współpracował z AK (pod pseudonimem „Chemik”) w zakresie produkcji materiałów chemicznych do akcji sabotażowych. Po wybuchu powstania warszawskiego znalazł się w Pruszkowie, potem w Komorowie, a od października 1944 r. przebywał w Pieskowej Skale pod Krakowem.

Bezpośrednio po wyzwoleniu był jednym z pierwszych organizatorów odradzającego się przemysłu i powstającego szkolnictwa wyższego. Już 1 lutego 1945 r. zostaje powołany na stanowisko doradcy technicznego i kierownika naukowego do odbudowy zruinowanych Państwowych Zakładów Syntezy Chemicznej w Dworach k. Oświęcimia. Funkcję tę pełnił do 1949 r. Równocześnie, począwszy od czerwca 1945 r. obejmuje kierownictwo Katedry Technologii Nieorganicznej na Politechnice Śląskiej. W latach 1948-49 pełnił funkcje dziekana Wydziału Chemicznego Politechniki Śląskiej.

Prof. S. Bretsznajder w 1949 r. wraca na PW i obejmuje kierownictwo, powołanej specjalnie dla Niego, Katedry Projektowania Technologicznego. Była to nowoczesna, nie tylko w skali krajowej, placówka dydaktyczno-badawcza, gdzie Profesor rozwijał oryginalne koncepcje projektowania procesu chemicznego, zasad technologicznych, modelowania i powiększania skali, kinetyki reakcji kontaktowych i topochemicznych, a ponadto, jako pierwszy w Polsce prowadził wykłady z zagadnień projektowania reaktorów chemicznych. W latach 1950-52 pełnił funkcję dziekana Wydziału Chemicznego PW, a od 1965 r. również – członka Senatu PW.

Prof. S. Bretsznajder w latach 1949-51 był dyrektorem naukowo-technicznym Głównego Instytutu Chemii Przemysłowej. W okresie 1960-65 był dyrektorem naukowym w Instytucie Chemii Fizycznej PAN, gdzie kierował pracami Zakładu Fizykochemicznych Podstaw Technologii Chemicznej. Był członkiem Rad Naukowych Instytutu Chemii Fizycznej PAN, Instytutu Chemii Ogólnej i Instytutu Badań Jądrowych. Był od 1952 r. członkiem Komitetu Nauk Chemicznych PAN. Ponadto był członkiem Rady Ekonomicznej przy Urzędzie Rady Ministrów, Głównej Rady Chemii w Komitecie Nauki i Techniki, Rady Naukowo Technicznej przy Ministrze Przemysłu Chemicznego, brał udział w pracach Polskiego Komitetu Normalizacyjnego jako przewodniczący Sekcji Inżynierii i Aparatury Chemicznej. Był członkiem Polskiego Towarzystwa Chemicznego, a w latach 1953-56 pełnił funkcję Wiceprezesa Zarządu Głównego. Prof. S. Bretsznajder uczestniczył czynnie w wielu krajowych i międzynarodowych konferencjach, zjazdach i kongresach.

Jako przewodniczący Podsekcji Chemii i Technologii Nieorganicznej PAN brał udział w pracach I Kongresu Nauki Polskiej.

Bardzo szeroki jest zakres tematyczny prac badawczych prowadzonych i kierowanych przez prof. Bretsznajdera. Pierwsze oryginalne prace obejmowały zagadnienia dysocjacji termicznej ciał stałych, teorię tworzenia się zarodków nowej fazy, statykę i kinetykę reakcji topochemicznych. Pasją jego życia był proces otrzymywania metalicznego glinu z surowej gliny. Niestety największe jego dzieło, oryginalna kwaśna metoda wytwarzaniem hutniczego tlenku glinowego i siarczanu glinowego, sprawdzona w latach 60. w przemysłowym zakładzie doświadczalnym i zakończona projektem procesowym, nie doczekała się pełnej realizacji przemysłowej za życia Profesora. Z innych ważnych przemysłowo prac należy wymienić otrzymywanie siarki rafinowanej z rud tarnobrzeskich metodą ekstrakcyjną i badania nad utylizacją SO_2 z rozcieńczonych gazów odlotowych metodą katalizy roztworowej.

Prof. S. Bretsznajder jest autorem lub współautorem 171 publikacji w czasopiśmie krajowych i zagranicznych, 17 monografii, książek oraz rozdziałów w zbiorowych opracowaniach książkowych, 36 patentów z czego 6 zostało zastrzeżonych w wielu krajach świata, 2 przekładów monografii z języków obcych. Dwie z pośród jego książek przetłumaczono na języki obce: „Własności gazów i cieczy” – na angielski, „Zasady ogólne technologii chemicznej” na rosyjski i słowacki. W placówkach dydaktycznych i badawczych prowadzonych przez profesora Bretsznajdera wykonano ponad 150 prac dyplomowych, obroniono 10 prac doktorskich i zrealizowano 3 prace habilitacyjne.

Prof. S. Bretsznajder był odznaczony Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski. W dziedzinie nauki i postępu technicznego był wyróżniony Nagrodą Ministra Szkolnictwa Wyższego I stopnia, Nagrodą Ministra Przemysłu Chemicznego i Nagrodą Specjalną „Mistrza Techniki”.

Prof. S. Bretsznajder był wybitnym uczonym i nauczycielem, był prekursorem matematycznego opisu wyników badań doświadczalnych, był twórcą oryginalnej polskiej szkoły technologii chemicznej. Był człowiekiem o ujmującym sposobie bycia, który siłą swojego charakteru, szerokich horyzontów myślowych, wiedzy i kultury – zapisał się trwale w pamięci tych wszystkich, którzy się z nim zetknęli. Zmarł 14 kwietnia 1967 r. w Warszawie, gdzie został pochowany w Alei Zasłużonych na cmentarzu Powązkowskim.

Prof. Józef Szarawara

W kolejnych wydaniach miesięcznika
CHEMIK • Nauka • Technika • Rynek,
pod tą samą winiętą,
będziemy przypominali postaci
Profesorów Politechniki Śląskiej.

Kalendarium Chemików – Polskich i Europejskich

Władysław PLASKURA (1905–1987)

W minionym miesiącu upłynęło 110 lat od przyjścia na świat wybitnego przedstawiciela świata techniki, który przysłowiowymi „złotymi zgłoskami” zapisał się w przedwojennej, a szczególnie powojennej, historii polskiego przemysłu chemicznego. Absolwent Politechniki Lwowskiej przed II wojną światową, szef biura konstrukcyjnego Zakładów Azotowych w Mościcach. W latach okupacji wieloletni więzień

hitlerowskiego obozu koncentracyjnego Auschwitz. Po wojnie pracuje na różnych odpowiedzialnych stanowiskach w biurach projektów i administracji przemysłu chemicznego. Z czasem pracę w przemyśle łączy z działalnością naukową i dydaktyczną jako profesor Politechniki Śląskiej. Autor wielu książek, patentów i publikacji. Aktywny działacz SITPChem oraz wieloletni współpracownik Redakcji CHEMIK i innych czasopism chemicznych. Jeden z nielicznych

w nauce i przemyśle, odznaczony w minionych latach, w tym przypadku zapewne zasłużenie, najwyższym orderem „Budowniczego Polski Ludowej”.

Władysław Plaskura urodził się 10 maja 1905 r. w miejscowości Łazy powiat Frysztat (Czechy) na Śląsku Cieszyńskim. W 1923 r., po zdaniu z wyróżnieniem matury w gimnazjum w Oświęcimiu, wstąpił na Wydział Mechaniczny Politechniki Lwowskiej. Studia ukończył w 1928 r. z bezprecedensowym zwolnieniem przez Radę Wydziału z wykonania pracy dyplomowej – w dowód uznania za wybitne prace konstrukcyjne wykonane w trakcie studiów. Początkowo pracuje w Zarządzie Miasta Lwów, kierując budową miejskiej chłodni, a równoległe pełni obowiązki asystenta w laboratorium maszynowym macierzystej Politechniki. Od czerwca 1930 r. do września 1931 r. pełni służbę wojskową w I Pułku Pancernym WP, po której wraca do pracy w Zarządzie Miejskim we Lwowie. Zajmuje tam kierownicze funkcje przy realizacji wielu dalszych budów, m.in. krytej pływalni, oraz nadzoruje urządzenia maszynowe w kilku obiektach miejskich. Równoległe prowadzi wykłady w szkole przemysłowej we Lwowie.

W 1936 r. opuszcza Lwów i angażuje się do pracy w Państwowej Fabryce Związków Azotowych w Mościcach, początkowo jako inżynier konstruktor, a z czasem jako szef zakładowego biura konstrukcyjnego. Pod Jego kierownictwem zaprojektowano i wybudowano szereg nowych urządzeń i aparatów w fabrycznych instalacjach kwasu azotowego, saletry oraz elektrolizy soli. Również w Mościcach, równoległe z pracą zawodową prowadzi kursy szkolenia technicznego. Po wybuchu II wojny światowej i opanowaniu Zakładów w Mościcach przez Niemców, wobec odmowy pracy pod okupacyjnym nadzorem, z początkiem 1940 r. zostaje aresztowany. Przebywa początkowo w więzieniach w Tarnowie i w Wiśniczu, a z chwilą zorganizowania przez Niemców obozu koncentracyjnego Auschwitz, staje się jednym z pierwszych jego więźniów, z wytatuowanym na ręce numerem 1000.

W obozie, na polecenie okupanta, prowadzi więzienną grupę robót technicznych, gdzie daje się poznać jako szef nadzwyczaj życzliwy dla współwięźniów, ratuje wiele osób od różnych obozowych tragedii. Pomagając innym, sam doznał ludzkiej życzliwości, która prawdopodobnie uratowała Mu życie. Opisał to w „Oświadczeniu”, które zachowane jest w dokumentach Muzeum Auschwitz. Gdy z obozu uciekł jeden z więźniów, Niemcy wyznaczyli grupę 20. więźniów do natychmiastowej śmiertelnej egzekucji. Wśród nich znalazł się również Władysław Plaskura. Gdy stał w grupie „straceńców” przed frontem apelowym a jeden z grupy osłabiony upadł, nastąpiło chwilowe zamieszanie w trakcie którego, inż. Hille, również więzień z Mościc, ale znajdujący się w grupie zasadniczej apelu, szarpnął inż. Plaskurę, wciągając Go do grupy w tym momencie „nieskazanych” jeszcze na śmierć. Niemcy nie zauważyli epizodu, a Władysław Plaskura pozostał wśród żywych.

Z chwilą wyzwolenia obozu przez Armię Czerwoną, w marcu 1945 r., Plaskura wraca natychmiast do czynnej pracy zawodowej, angażując się w Gliwicach, przy powojennej odbudowie przemysłu chemicznego. Początkowo jest to praca w Głównym Biurze Inwestycji i Odbudowy w Gliwicach, a następnie, tamże, w Biurze Projektów „Biprochem”, gdzie po krótkim czasie, obejmuje stanowisko Dyrektora Technicznego Biura. Szybko, wykazując wybitne zdolności techniczne i organizacyjne oraz wielką umiejętność współdziałania i kierowania zespołami ludzkimi, awansuje na coraz bardziej odpowiedzialne stanowiska. Z czasem obejmuje funkcję Dyrektora Inwestycji (ogólnokrajowego) Zarządu Przemysłu Chemicznego, aby po krótkim czasie podjąć obowiązki Dyrektora Naczelnego Centralnego Zarządu Przemysłu Syntezy Chemicznej w Gliwicach. Pełniąc wszystkie te funkcje, inż. Władysław Plaskura nadzorował głównie wszechstronne prace związane z powojenną odbudową, a następnie budową i funkcjonowaniem nowych obiektów polskiego przemysłu chemicznego na terenie zakładów, m.in. w Chorzowie, Tarnowie, Kędzierzynie, Błachowni Śląskiej, Oświęcimiu, Puławach, Płocku i innych mniejszych. Powstanie wielu znaczących obiektów przemysłowych w tych zakładach, które pracują do dzisiaj, związane było bezpośrednio z osobą dyrektora Władysława Plaskury. Mimo pełnienia funkcji kierowniczych, niejednokrotnie, dzięki doskonałej praktyce inżynierskiej i konstrukcyjnej, nabytej w poprzednich latach, Władysław Plaskura angażował się z wielkim powodzeniem w bezpośrednie prace tworzenia nowoczesnych rozwiązań w powstającym, niejednokrotnie od podstaw, krajowym przemyśle chemicznym. Jego zasługi, również w tym zakresie, były znaczące. Wśród zaprojektowanych i wybudowanych w tym czasie w krajowym przemyśle chemicznym instalacji produkcyjnych, Jego bezpośredni udział autorski był decydujący. Dotyczy to około 60 projektów urządzeń przemysłowych zastosowanych w kilkunastu wytwórniach, m.in.: kwasu azotowego (ciśnieniowego) w Tarnowie i Chorzowie; kwasu azotowego (bezcisnieniowego) w Kędzierzynie; rozkładu metanu w Tarnowie i Oświęcimiu, kaprolaktamu i chloru (Tarnów), karbidu, PCW i kauczuku (Oświęcim) i wielu innych w pozostałych zakładach.

Oddzielnym, ale najczęściej równoległym, obszarem prac, w które angażował się Władysław Plaskura, a z czasem czynił to w coraz szerszym zakresie, była działalność naukowa i pedagogiczna. Począwszy od 1952 r., gdy wszak tkwił w pełni spraw technicznych i organizacyjnych krajowego przemysłu chemicznego, podjął równoległe współpracę z Politechniką Śląską, rozpoczynając prace naukowe i wykłady w uczelnianym Instytucie Inżynierii i Aparatury Chemicznej. Był to do-

skonały przykład idealnego procesu nauczania młodych adeptów sztuki inżynierskiej przez doświadczonego praktyka przemysłowego. Autor niniejszego biogramu, jako student tej Politechniki, również doświadczył tego praktycznie. Z czasem współpraca inż. Plaskury z Uczelnią stawała się coraz bardziej rozległa i doceniana. W 1963r. uzyskuje On tytuł profesora nadzwyczajnego, aby w 1975 r. zostać profesorem zwyczajnym Politechniki w Gliwicach. Na uczelni, po kilku latach, obejmuje początkowo kierownictwo Katedry Aparatury Chemicznej, aby z czasem zostać dyrektorem uczelnianego Instytutu Inżynierii Chemicznej i Budowy Aparatury.

W międzyczasie, wskutek pogarszającego się stanu zdrowia, w 1965 r., prof. Wł. Plaskura wycofuje się z oficjalnej, wieloletniej pracy w krajowym przemyśle chemicznym, poświęcając się jedynie pracy uczelnianej. Dzieje się to jednak jedynie w obszarze formalnym. Na płaszczyźnie Uczelni, a z czasem również Polskiej Akademii Nauk, w której również szeroko się udziela (jest m.in. przewodniczącym Sekcji Korozji Aparatury Chemicznej PAN), prowadzi intensywną współpracę z wieloma placówkami przemysłowymi, zarówno instytutów badawczych jak i zakładów. Efektem pracy naukowej i dydaktycznej prof. Władysława Plaskury jest opracowanie i wydanie 10. pozycji książkowych, ok. 80. publikacji, uzyskanie kilkunastu patentów, sporządzenie dziesiątek ekspertyz przemysłowych oraz opinii i ocen.

Przez wiele lat, współpracuje z szeregiem placówek naukowych i społecznych. Poza wspomnianą już współpracą z placówkami Polskiej Akademii Nauk (m.in. Instytutem Podstaw Kształtowania Środowiska PAN), jest członkiem Rad Naukowych kilku chemicznych instytutów przemysłowych, m.in. IChO Warszawa, ICSO "Blachownia", INS. Puławy, IChPW Zabrze i innych. Najczęściej przewodniczy, albo jest członkiem Kolegium Redakcyjnego względnie Rad Programowych, kilku czasopism naukowo-technicznych, m.in. naszego miesięcznika

CHEMIK, „Inżynierii i Aparatury Chemicznej” oraz „Ochrony przed Korozją”. Działa również aktywnie na terenie Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Przemysłu Chemicznego oraz Federacji NOT – we władzach obydwu organizacji pełni szereg odpowiedzialnych funkcji, w tym m.in. w Komisji Historii Przemysłu oraz w Wydawnictwie SIGMA-NOT. Za prace te zostaje wyróżniony Medalem Wojciecha Świętosławskiego oraz tytułem Członka Honorowego SITPChem. Jest ponadto członkiem Komitetu Nagród Państwowych.

Nadzwyczaj wszechstronna i pełna znaczących osiągnięć, wieloletnia praca naukowa i zawodowa prof. Władysława Plaskury została doceniona przez władze i instytucje różnego szczebla. Wielokrotnie uhonorowany został licznymi wyróżnieniami, wśród których, najważniejszym we współczesnych Mu czasach, orderem „Budowniczo Polski Ludowej”, zarezerwowanym zwykle głównie dla działaczy politycznych, do których, szczególnie jako bezpartyjny, raczej się nie zaliczał. Ponadto były to m.in. Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski, Medal 1000-lecia Państwa Polskiego, Krzyż Oświęcimski oraz dwukrotnie Nagroda Państwowa za osiągnięcia techniczno-przemysłowe i wiele innych. Wśród odznaczeń „zakładowych” uhonorowano Go tytułem zasłużonego dla zakładów m.in. w Tarnowie, Kędzierzynie, Oświęcimiu, Chorzowie, Blachowni, Hajdukach; biur projektowych „Prosynchem” i „Biprokwas” oraz Politechniki Śląskiej.

Władysław Plaskura zmarł w Gliwicach w wieku 82 lat w dniu 22 kwietnia 1987 r., pozostawiając, szczególnie wśród tych z którymi bezpośrednio pracował, pamięć o Człowieku o wybitnych zdolnościach naukowych, zawodowych i organizacyjnych, szlachetnym usposobieniu, a jednocześnie nadzwyczaj zycziwym dla otoczenia.

Jerzy Paprocki

Źródła wykorzystane: Wikipedia, opracowania M. Grobelnego, A. Molendy i własne.